

УПРАВЛІНСЬКІ, ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ, СОЦІОЛОГІЧНІ ТА ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

УДК 796.06:796.075-057.875

БОНДАР А. С., ПЕТРЕНКО І. В.

Харківська державна академія фізичної культури

Роль спортивного волонтерства у житті студентів вищих навчальних закладів

Анотація. Мета: виявлення ролі спортивного волонтерства у житті студентів вищих навчальних закладів. **Матеріал і методи:** у дослідженні взяло участь 256 студентів Харківської державної академії фізичної культури. Використано аналіз літературних джерел та документів; опитування (анкетування), методи математичної обробки даних. **Висновки:** спортивне волонтерство є невід'ємною складовою життя сучасних студентів і 35% опитуваних вже мали можливість проявити себе в якості помічників організаторів спортивних змагань різного рівня. На думку студентів, волонтерство дає їм можливість придбати досвід громадської діяльності, так вважають 25% опитуваних, знайти нових друзів – 21%, самореалізуватися – 18%. Перспективним напрямком своєї волонтерської діяльності 35% респондентів вважають ІТ-волонтерство, при цьому 32% опитуваних хотіли би проявити себе в якості кураторів усіх напрямків спортивної волонтерської роботи.

Ключові слова: волонтер, спортивне волонтерство, напрямки діяльності спортивних волонтерів.

Вступ. Спорт в сучасних умовах розвитку нашої держави може стати однією із загальнонаціональних ідей, яка здатна об'єднати суспільство і сприяти зміцненню авторитету країни на міжнародній арені. Сьогодні, як відомо, вагомий внесок у розвиток спортивного руху роблять волонтери, більшість з яких, студенти вищих навчальних закладів [6]. Спортивні змагання, а особливо міжнародні змагання, для волонтерів – це досвід роботи на унікальному заході, знайомство зі спортивною елітою світу, шанс познайомитися з однолітками з інших країн і знайти однодумців, попрактикуватися в іноземній мові і отримати нові навички. Це хороша можливість визначення власної соціальної позиції у суспільстві.

Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить про те, що вагомий внесок у становлення теорії волонтерського руху, розробку його теоретичних та методологічних засад зроблено низкою сучасних вітчизняних дослідників. Так, у роботах І. Звереві (2001), Г. Лактіонові (1999) основна увага приділялась ролі волонтерства як складової соціально-педагогічної роботи з молоддю, принципи волонтерської роботи визначені у роботах О. Любарської (2012), І. Григі (2000). У дослідженнях О. Безпалько (2005), Р. Вайноли (2008) розкрито технології залучення та підготовки молоді до волонтерської діяльності. Окремі питання залучення волонтерів у сферу фізичної культури та спорту висвітлено в роботах А. Бондар (2010, 2015), М. Дутчака (2007), К. Левківа (2013), А. Мічуди (2004).

Аналіз багаторічного досвіду волонтерства подано також у роботах закордонних авторів, зокрема Р. Лінча (2008), С. Маккарлі (2008) та ін.

Проаналізувавши результати наукових досліджень сучасних вчених з питань волонтерського руху, встановлено, що до теперішнього часу залишаються нерозкритими питання щодо участі студентської молоді у спортивному волонтерському русі України, що й зумовило вибір теми.

Мета дослідження: виявлення ролі спортивного волонтерства у житті студентів вищих навчальних закладів.

Завдання дослідження:

1. Розкрити ставлення студентської молоді до

спортивної волонтерської діяльності.

2. Визначити основні напрямки участі студентів у спортивній волонтерській діяльності.

Матеріал і методи дослідження: аналіз літературних джерел та документів; опитування (анкетування), яке проводилось на базі Харківської державної академії фізичної культури серед студентів 1–4 курсів, в опитуванні взяли участь 256 респондентів.

Результати дослідження та їх обговорення. На сьогоднішній день у нашій країні йде процес відродження загальнолюдських цінностей, а з ним і гуманізація суспільства, одним із шляхів якого є поширення сучасного волонтерського руху. Цей рух, як відомо, відіграє важливу роль у реалізації різноманітних соціальних проєктів, включаючи фізкультурно-спортивні заходи.

Відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність» у фізкультурно-спортивній галузі можна здійснювати волонтерську діяльність щодо проведення заходів національного та міжнародного значення, пов'язаних з організацією масових спортивних, культурних та інших видовищних і громадських заходів [4]. Однією з умов ефективної реалізації зазначеного напрямку є залучення до організації та проведення таких заходів спортивних волонтерів, підготовка яких повинна здійснюватися відповідно до науково обґрунтованих алгоритмів професійної підготовки фахівців у фізкультурно-спортивній галузі [3].

Для того щоб з'ясувати зацікавленість студентів у спортивному волонтерстві та визначити основні напрямки їх спортивної волонтерської діяльності, було проведено опитування серед студентів 1–4 курсів Харківської державної академії фізичної культури. Результати опитування показали, що 55% студентів зацікавлені стати учасниками волонтерського руху та якомога більше дізнатися про особливості діяльності спортивних волонтерів.

На запитання «Яке соціальне значення, на Ваш погляд, має участь у спортивному волонтерстві?» 25% опитуваних відповіли, що це набуття досвіду громадської діяльності, а 21% – вважають, що це можливість знайти нових друзів, тобто розширити коло спілкування, знайти однодумців і отримати підтримку в дружній взаємодії (рис. 1).

Як видно на рис. 1, 18% студентів вважають, що волонтерська діяльність надасть їм можливість про-

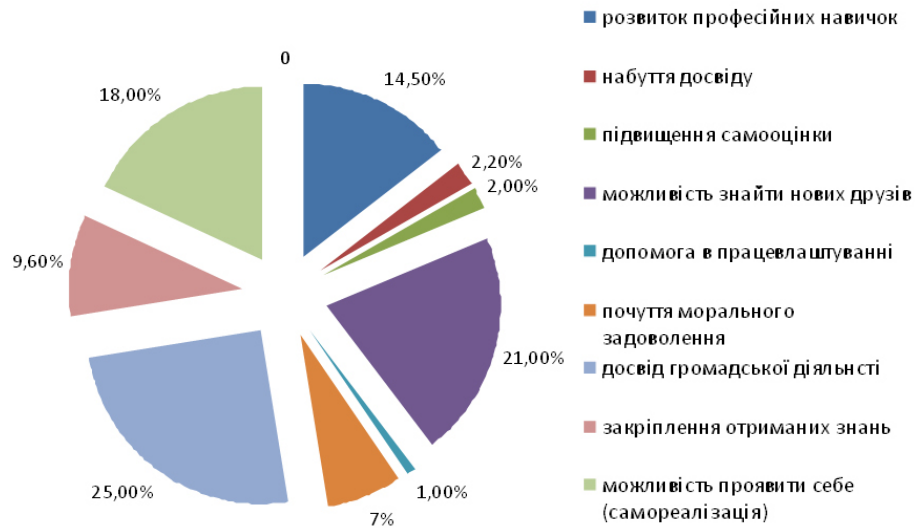

Рис. 1. Значення спортивного волонтерського руху для студентів

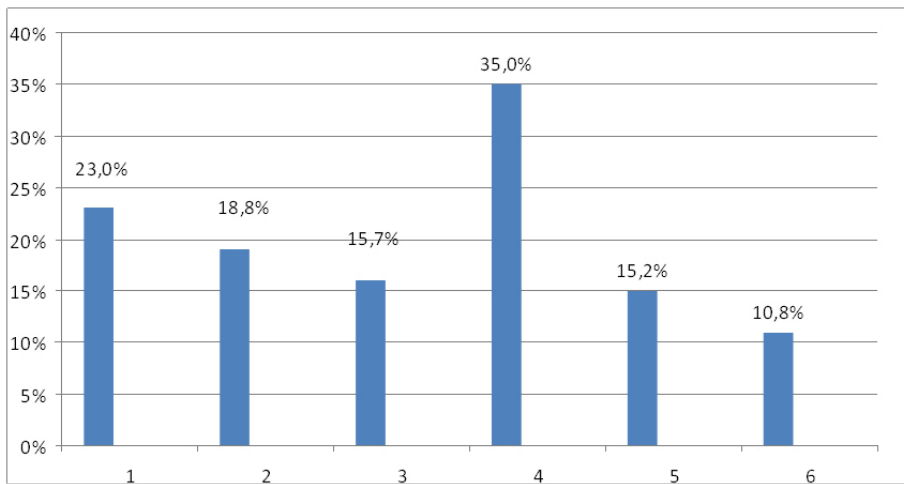

Рис. 2. Напрямки волонтерської діяльності студентів академії

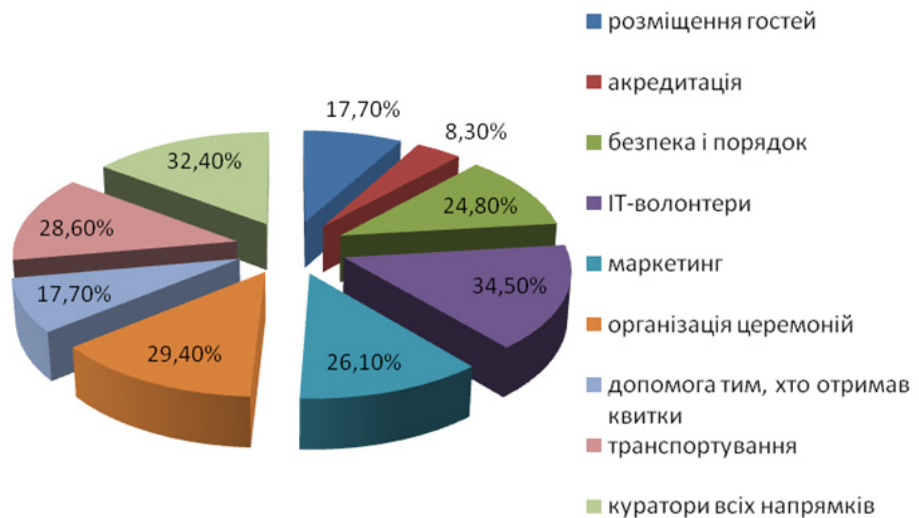

Рис. 3. Напрямки діяльності спортивних волонтерів, що цікавлять студентів

БОНДАР А. С., ПЕТРЕНКО І. В. Роль спортивного волонтерства у житті студентів вищих навчальних за-

явити себе (самореалізуватися) і 7% займаються такою діяльністю для морального задоволення. 14,5% опитуваних вважають, що волонтерська діяльність сприяє розвитку професійних навичок, необхідних у подальшій професійній діяльності, а 9,6% – що закріплення отриманих під час навчання знань на практиці. Добровільна громадська робота дає молодим людям можливість підвищення самооцінки, так вважають – 2% респондентів, допомагає в придбанні досвіду – 2,2% і у подальшому працевлаштуванні лише 1% студентів.

Слід зазначити, що студенти академії постійно беруть участь в організації фізкультурно-спортивних заходів і спортивних змагань у якості волонтерів, тож на запитання «Яку роботу в якості спортивного волонтера ви виконували?» більшість респондентів, що склали 35% опитуваних, відповіли, що вони допомагали в організації та проведенні змагань (рис. 2).

З рис. 2 видно також, що 23% респондентів супроводжували спортсменів та гостей до місця змагань та проживання, 18,8% – допомагали організаторам у доставці обладнання, інвентарю, продуктів харчування при підготовці та під час проведення змагань, 15,7% студентів займалося підготовкою і поширенням інформації, роботою з глядачами у якості стюартів – 15,2%, у церемонії нагородження брало участь 10,8% опитуваних.

Під час опитування з'ясувалося, що найбільш цікавими напрямками у майбутній діяльності в якості спортивних волонтерів студенти вважають можливість відповідати за софт-зв'язок під час змагань, тобто бути ІТ-волонтером, так відповіло 34,5% опитуваних. Цікаво також, що 32,4% студентів хотіли б координувати роботу волонтерів на всіх напрямках – бути їх куратором, ще 29,4% – допомагати при організації

церемоній (допомагати режисерам, декораторам, зустрічати гостей) (рис. 3).

На рис. 3 видно, що 26,1% опитуваних вбачають для себе можливою діяльність з маркетингу, 24,8% хотіли б стежити за безпекою і порядком під час змагань, 17,7% – допомагати у розміщенні спортсменів і гостей і стільки ж – супроводжувати гостей на трибуни і вести роз'яснювальну роботу для тих, хто придбав квитки. Найменшу зацікавленість у опитуваних – всього 8,3%, викликав напрямок «акредитація гостей», це, на наш погляд, пов'язано з тим, що студенти до кінця не обізнані про роботу за цим напрямком, а це підкреслює необхідність надання студентам інформації та спеціальної кваліфікованої підготовки для волонтерської діяльності.

Висновки:

1. Спортивне волонтерство є невід'ємною складовою життя сучасних студентів і 35% опитуваних вже мали можливість проявити себе в якості помічників організаторів спортивних змагань різного рівня. На думку студентів, волонтерство дає їм можливість придбати досвід громадської діяльності, так вважають 25% опитуваних, знайти нових друзів – 21%, самореалізуватися – 18%.

2. Перспективним напрямком майбутньої волонтерської діяльності 35% студентів вважають ІТ-волонтерство, при цьому 32% опитуваних хотіли б проявити себе в якості кураторів всіх напрямків спортивної волонтерської роботи, ще 29,4% – допомагати при організації церемоній (допомагати режисерам, декораторам, зустрічати гостей).

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямку полягають у вивченні структури міжнародного спортивного волонтерського руху.

Список використаної літератури:

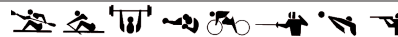
1. Бондарь А. Подготовка волонтеров в рамках Евро-2012 / А. Бондарь, Р. Исмаилов, В. Кречко // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Х. : ХДАФК. – № 2. – 2010 – С. 149–152.
2. Бондар А.С. Участь студентів у спортивному волонтерському русі / А. С. Бондар, І. В. Петренко // Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту: Матеріали III регіональної науково-практичної інтернет-конференції за участю міжнародних спеціалістів. – Харків: ХДАФК, 2015. – С. 186–193.
3. Вайнола Р. Х. Педагогічні засади особистісного розвитку майбутнього соціального педагога в процесі професійної підготовки : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Р. Х. Вайнола. – Київ, 2008. – 542 с.
4. Волонтерство. Порадник для організатора волонтерського руху / [укл. Т. Л. Лях, авт. кол.: О. В. Безпалько, Н. В. Заверіко, І. Д. Зверева, Н. В. Зімовець та ін.]. – К. : ВГЦ «Волонтер», 2001. – 552 с.
5. Закон України «Про волонтерську діяльність» № 3236-VI от 19.04.2011 р. / Верховна Рада України. – К., 2011. – 40 с.
6. Левків В. Характеристика спортивного волонтерства як різновиду волонтерської діяльності / В. Левків, Т. Макуц // Спортивна наука України, 2013. – № 5 (56). – С. 33–37.
7. Маккарлі С. Управління діяльністю волонтерів / С. Маккарлі, Р. Лінч. – К. : Ресурсний центр розвитку громадських організацій «Гурт», 2008. – 279 с.
8. Мічуда А. В. Практичні рекомендації щодо залучення волонтерів руху «Спорт для всіх» і роботи з ними / А. В. Мічуда. – К. : ЦФЗНСДВ, 2004. – С. 5–60.
9. Петренко І. В. Организация спортивной волонтерской деятельности студентов: Европейская инициатива / І. В. Петренко // Стратегічне управління розвитком галузі «Фізична культура і спорт»: Матеріали II регіональної науково-практичної інтернет-конференції. – Харків: ХДАФК, 2014. – С. 96–103.

Стаття надійшла до редакції: 10.11.2015 р.

Опубліковано: 30.12.2015 р.

Аннотація. Бондарь А. С., Петренко И. В. Роль спортивного волонтерства в жизни студентов высших учебных заведений. Цель: определение роли спортивного волонтерства в жизни студентов высших учебных заведений. **Материал и методы:** в исследовании приняло участие 256 студентов Харьковской государственной академии физической культуры. Использовался анализ литературных источников и документов, опрос (анкетирование), методы математической обработки данных. **Выводы:** спортивное волонтерство является неотъемлемой частью жизни современных студентов и 35% опрошенных уже имели возможность проявить себя в качестве помощников организаторов спортивных соревнований и 35% опрошеного уровня. По мнению студентов, волонтерство дает им возможность приобрести опыт общественной деятельности, так считают 25% опрошенных, найти новых друзей – 20,8%, самореализоваться – 18,3%. Перспективным направлением своей волонтерской деятельности 34,5% респондентов считают ИТ-волонтерство, при этом 32,4% опрошенных хотело бы проявить себя в качестве кураторов всех направлений спортивной волонтерской работы.

Ключевые слова: волонтер, спортивное волонтерство, направления деятельности спортивных волонтеров.

Abstract. Bondar A., Petrenko I. The role sports volunteering in the life of university students. Purpose: identify the role sports volunteering in the life of university students. **Material and Methods:** 256 students of the Kharkov state academy of physical culture took part in research. The analysis of literary sources and documents was utilized; questioning (questionnaire), methods of the mathematical processing of data. **Conclusions:** sports volunteering is inalienable part of life of modern students and the 35% polled already were in a position to prove as helpers of organizers of sporting competitions of different level. In opinion of students, volunteering enables them to purchase experience of public activity, so the 25% polled consider, to find new friends – 20,8%, realized themselves – 18,3%. 34,5% respondents consider it-volunteering perspective direction the volunteers activity, the here 32,4% polled would like to prove as counsels of all of sporting volunteers work assignments.

Keywords: volunteer, sports volunteering, volunteers sporting activities.

References:

1. Vaynola R. Kh. *Pedagogichni zasady osobistisnogo rozvitku maybutnogo sotsialnogo pedagoga v protsesi profesiynoi pidgotovki: dis. ... doktora ped. nauk* [Teaching principles of personal development of future social workers during training: doct. of sci. diss.], Kyiv, 2008, 542 p. (ukr)
2. Bondar A., Ismailov R., Krechko V. *Slobozans'kij nauk.-sport. visn. [Slobozhanskyi science and sport bulletin]*, Kharkiv, vol. 2, 2010, pp. 149–152. (rus)
3. Bondar A. S., Petrenko I. V. *Strategichne upravlinnya rozvitkom fizichnoi kulturi i sportu: Materiali III regionalnoi naukovopraktichnoi internet-konferentsii za uchastyu mizhnarodnikh spetsialistiv [Strategic management of development of physical culture and sports: Materials III regional scientific-practical Internet conference with participation of international experts]*, Kharkiv, 2015, p. 186–193. (ukr)
4. Lyakh T. L., avt. kol.: Bezpalko O. V., Zaveriko N. V., Zvereva I. D., Zimovets N. V. *Volonterstvo. Poradnik dlya organizatora volonterskogo rukhu [Volunteerism. Advisor to the organizer of volunteering]*, Kyiv, 2001, 552 p. (ukr)
5. *Zakon Ukraini «Pro volontersku diyalnist» № 3236-VI ot 19.04.2011 r. / Verkhovna Rada Ukraini [The Law of Ukraine “On voluntary activities” № 3236-VI from 19.04.2011 g. / Parliament Ukraine]*, Kyiv, 2011, 40 p. (ukr)
6. Levkiv V., Makuts T. *Sportivna nauka Ukraini [Sports science Ukraine]*, 2013, vol.5 (56), p. 33–37. (ukr)
7. Makkarli S., Linc R. *Upravlinnya diyalnistyu volonteriv [Management of Volunteers]*, Kyiv, 2008, 279 p. (ukr)
8. Michuda A. V. *Praktichni rekomendatsii shchodo zaluchennya volonteriv rukhu «Sport dlya vsikh» i roboti z nimi [Guidelines for recruiting volunteers movement “Sport for All” and work with them]*, Kyiv, 2004, p. 5–60. (ukr)
9. Petrenko I. V. *Strategichne upravlinnya rozvitkom galuzi «Fizichna kultura i sport»: Materiali II regionalnoi naukovopraktichnoi internet-konferentsii [Strategic management of the sector “Physical Culture and Sports”: Proceedings of the Second Regional Scientific and Practical Internet Conference]*, Kharkiv, 2014, p. 96–103. (rus)

Received: 10.11.2015.
Published: 30.12.2015.

Бондар Анастасія Сергіївна: к. фіз. вих., доцент; Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська, 99, м. Харків, 61058, Україна.

Бондарь Анастасия Сергеевна: к. физ. восп., доцент; Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская, 99, г. Харьков, Украина.

Anastasia Bondar: PhD (Physical Education and sport); Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska str., 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0002-2816-4985

E-mail: anastasiabond1@ukr.net

Петренко Ірина Вікторівна: Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська, 99, м. Харків, 61058, Україна.

Петренко Ирина Викторовна: Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская, 99, г. Харьков, Украина.

Iryna Petrenko: Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska str., 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0003-4252-1130

E-mail: ivpetrenko18@mail.ru

Бібліографічний опис статті:

Бондар А. С. Роль спортивного волонтерства у житті студентів вищих навчальних закладів / А. С. Бондар, І. В. Петренко // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2015. – № 6(50). – С. 40–43. – dx.doi.org/10.15391/sns.v.2015-6.006

